

БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ В УКРАЇНІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Голікова Є.К., здоб. вищ. осв. ОС «бакалавр»

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **К.Ю. Величко**

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Сьогодні Україні вкрай важливо посилювати свої позиції на світовому ринку, для того щоб стати повноцінним партнером та підтримати національні бізнес-структури під час військових дій на території нашої держави. Відповідно до розрахунків Київської школи економіки (KSE), загальні втрати економіки, понесені під час війни, а саме прямі шкоди економіці України від пошкодження та руйнування житлових і нежитлових будівель й інфраструктури перевищували 105,5 млрд. дол. США – це понад 3,1 трлн грн. на травень 2022р. [1] Уникнути подальшого макроекономічного дисбалансу в умовах невизначеності поряд з контролем за відтоком капіталу, обмеженнями на імпорт і певної гнучкості обмінного курсу, дозволить формування ефективного бізнес-середовища.

Для бізнес-середовища характерними є наступні його особливості: бізнес-середовище є частиною суспільного середовища та слугує підвищенню національного багатства і добробуту; функцією якості бізнес-середовища є ефективність економічних процесів у країні; бізнес-середовище має властивості територіальної цілісності, в межах якої формується діловими людьми, нацією та інститутами (державними, фінансово-кредитними та ін.) з їх взаємозв'язками та взаємовідносинами; бізнес-середовище формується факторами (правового, політичного, соціального, економічного характеру), сукупність яких створює умови для функціонування бізнесу економічних суб'єктів конкретного суспільства, здійснення ділових відносин та функцій

У умовах невизначеності (війна саме таких фактором), необхідним є постійний моніторинг стану бізнес-середовища з метою швидкого регулювання на проблеми бізнесу, оскільки функціонування економічної діяльності в умовах війни це не просто питання наповнення бюджету, а це фактично питання функціонування економіки вцілому. Так, наприклад, 710 підприємств вже скористалися державною програмою релокації (переміщення на безпечні території), а 500 з них вже відновили роботу [2]. Це сприяло тому, що суттєво

зросла частка тих підприємств, які починають використовувати свої виробничі потужності ближче до довоєнних обсягів. У липні 36% підприємств почали працювати майже на повних обсягах виробництва (у травні було 17%, у червні – 30%). [3]

Підтримка з боку іноземних держав (тобто сприятливе міжнародне бізнес-середовище) та продовження військових дій стимулюють національні бізнес-структури до розширення географії продажів. Пріоритетними ринками є Польща (61%), Болгарія (13%), Великобританія (13%), Італія (11%), Молдова (11%), крім того мова йде і про розширення виробничих потужностей у цих країнах. [3].

Процес формування ефективного бізнес-середовища в умовах війни, тобто в умовах невизначеності є достатньо складним, але необхідним для існування економічної системи. В умовах невизначеності оптимальним є стабілізація середовища та забезпечення адаптації бізнес-структур до функціонування та можливості подальшого розвитку. В післявоєнний період сприятливе бізнес-середовище стане основою для досягнення країною економічного розвитку та інтеграції до європейського ринку.

Зрозумілі правила ринкової поведінки, передбачувана діяльність контролюючих органів, відсутність ускладнених регуляторних бар'єрів - це необхідні фактори ефективного бізнес-середовища, які сприятимуть розвитку підприємницької діяльності та залученню іноземного інвестування, що надасть можливості реалізації великих проектів та надходженню в країну нових технологій та управлінського досвіду.

Інформаційні джерела:

1. Загальні втрати економіки України, яких вона зазнала під час війни, становлять до \$600 млрд – Київська школа економіки (2022). URL: <https://gordonua.com/ukr/news/war/zagalni-vtrati-ekonomiki-ukrajini-zaznani-v-hodi-vijni-stanovljat-do-600-mlrd-kijivska-shkola-ekonomiki-1610616.html> (дата звернення: 18.09.2022).

2. В Україні переміщено уже понад 700 підприємств. (2022). URL: <https://www.railinsider.com.ua/u-mezhah-programy-relokaciyi-peremishheno-710-pidpryyemstv/> (дата звернення 03.10.2022).

3. Український бізнес в умовах війни: результати опитування керівників підприємств. (2022). URL: <https://yur-gazeta.com/golovna/ukravinskiy-biznes-v-umovah-viyeni-rezultati-opituvannya-kerivnikiv-pidpriemstv.html> (дата звернення 18.09.2022).